

Posudek oponenta rigorózní práce

Mgr. Petra Tomsová: Sternbergové. Aristokratická společnost v „dlouhém 19. století“, Praha 2015, 94 stran rkp. + přílohy

Petra Tomsová se ve své diplomové práci, předkládané nyní jako práce rigorózní, věnuje dějinám české aristokracie na sklonku existence Habsburské monarchie. Jde o téma dosud jen velmi málo zpracované, které tak nabízí značný prostor pro badatelské úsilí. Tomsová se rozhodla věnovat jednomu z našich nejvýznamnějších rodů, Sternbergům. Jejich význam jistě není třeba představovat, vzpomeňme například zásluhy přírodovědce hraběte Kašpara S. o Vlastenecké muzeum apod. Přesto tato bohatě rozvětvená rodina unikala dosud až na nečetné výjimky zájmu profesionálních historiků. Platí to zejména o její mladší, české linii.

Právě touto linií se Tomsová ve své práci zabývá. Vzhledem k absenci odborné literatury vycházela téměř výlučně z nevydaných pramenů, které obsahuje rodinný archiv Sternbergů uložený v pražském SOA. Pracovala však i v dalších českých archivech a nemalou pozornost věnovala také dobovému tisku. Cílem jejího snažení byl „výzkum života“ (s. 4) mladší rodové linie. Autorka se přitom věnuje jeho různým aspektům. Osou jejího vyprávění jsou ovšem osudy jednotlivých příslušníků.

Tomsová neměla ambici předložit komplexní biografie těchto osob, současně se ale neomezila jen shrnující medailon. Sledovala proto některé charakteristické rysy jejich osudů. Velmi zajímavě tak učinila v případě Aloise S., kde se věnovala zejména jeho úvahám o sňatku, který ovšem stárnoucí hrabě nakonec z různých důvodů stejně neuzavřel. Tomsová zde dává nahlédnout do Aloisovy sňatkové strategie. Dokládá, že na výběr choti měla vliv řada faktorů. Dokládá, že sňatek nebyl „pouhým racionálním kalkulem“, značnou roli hrály vzájemné sympatie či antipatie. Současně dokládá, že i na sklonku existence monarchie hrály při výběru manželek u Sternbergů značnou roli víra a přirozeně aristokratický původ kandidátky. Mimořádně zajímavá i Tomsovou načrtnutá reakce Aloisových nejbližších příbuzných. Jak dokládá, byla velmi často

negativní. Příčiny těchto postojů zůstaly před autorkou do značné míry skryty. Je otázka, zda neměly ekonomické souvislosti. Svědčí o tom například obavy rodiny z event. zvýšených nároků Aloise na bydlení ve Vídni a zřejmá nutnost novomanžele po sňatku lépe ekonomicky zajistit.

Šlechtickou každodennost pak Tomsová sleduje i dalších kapitolách věnovaných Aloisovu bratrovi Filipovi S. a dalším členům rodu. V centru její pozornosti tak jsou spíše rodinné vztahy a poměry, méně pak ekonomické a politické souvislosti života šlechtice. Platí to i 6. kapitole věnované životnímu stylu Sternbergů. Autorka se zde podrobně věnuje např. jejich loveckých zábavám i způsobům, jakým trávily volný čas dámy. Vzhledem k dobovým souvislostem nepřekvapí zájem členů rodu o lázeňské pobyty. Rodinné vztahy poznamenané spory o dědictví po zemřelém zakladateli mladší větve S. Zdenkovi. Autorka dospěla k závěru, že Sternbergové zůstali po celé sledované období součástí uzavřené první společnosti a na příslušnosti k ní lpěli. Současně ale dokládá, že jejich hospodářský úspěch svědčí o schopnosti přizpůsobit se duchu doby.

Petra Tomsová předložila kvalitní rigorózní práci, která přispěla k vědeckému poznání života české aristokracie ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století. Odpovídá všem nárokům kladeným na tento typ kvalifikační práce. Plně ji **doporučuji** k obhajobě.

Navrhované hodnocení: **prospěla**

Praha, 18. února 2016

prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.